Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013

2013 dccc 1

RHAN 3

TREFNIADAETH YSGOLION

PENNOD 1

COD TREFNIADAETH YSGOLION

38 Cod Trefniadaeth Ysgolion

(1) Rhaid i Weinidogion Cymru ddyroddi cod am drefniadaeth ysgolion ("y Cod"), a chaniateir iddynt ei ddiwygio o dro i dro.

(2) Mae'r Cod i gynnwys darpariaeth ynghylch arfer swyddogaethau'r personau canlynol o dan y Rhan hon—

(a) Gweinidogion Cymru;

(b) awdurdodau lleol;

(c) cyrff llywodraethu ysgolion a gynhelir;

(d) personau eraill mewn cysylltiad â chynigion a wneir (neu sydd i'w gwneud) ganddynt o dan y Rhan hon.

(3) Caiff y Cod osod gofynion, a chaiff gynnwys canllawiau sy'n nodi nodau, amcanion a materion eraill.

(4) Rhaid i'r personau y cyfeiriwyd atynt yn is-adran (2), wrth arfer eu swyddogaethau o dan y Rhan hon—

(a) gweithredu'n unol ag unrhyw ofynion perthnasol a gynhwysir yn y Cod, a

(b) rhoi sylw i unrhyw ganllawiau perthnasol a gynhwysir ynddo.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(5) Mae'r ddyletswydd a osodir gan is-adran (4) yn gymwys hefyd i berson sy'n arfer swyddogaeth at ddibenion cyflawni swyddogaethau o dan y Rhan hon gan—
- (a) Gweinidogion Cymru,
- (b) awdurdod lleol,
- (c) corff llywodraethu ysgol a gynhelir, neu
- (d) personau eraill mewn cysylltiad â chynigion a wneir (neu sydd i'w gwneud) ganddynt o dan y Rhan hon.

(6) Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi ar eu gwefan y Cod sydd mewn grym am y tro.

(7) Caiff Gweinidogion Cymru wneud darpariaeth ar wahân (drwy gyfrwng codau ar wahân) mewn perthynas â swyddogaethau gwahanol o dan y Rhan hon sy'n perthyn i'r personau a grybwyllwyd yn is-adran (2).

(8) Mae cyfeiriadau yn yr adran hon at "y Cod" neu at swyddogaethau o dan y Rhan hon yn cael effaith, mewn perthynas â chod ar wahân, fel cyfeiriadau at y cod hwnnw neu at swyddogaethau o dan y Rhan hon y mae'n ymwneud â hwy.

Gwybodaeth Cychwyn

I1 A. 38 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I2 A. 38 mewn grym ar 26.4.2013 at ddibenion penodedig gan O.S. 2013/1000, **ergl. 2(a)**

I3 A. 38 mewn grym ar 19.7.2013 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2013/1800, **ergl. 2**

39 Llunio a chymeradwyo Cod Trefniadaeth Ysgolion

(1) Cyn dyroddi neu ddiwygio cod o dan adran 38, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r personau a ganlyn ynghylch drafft o'r cod (neu'r cod diwygiedig)—
- (a) pob awdurdod lleol,
- (b) corff llywodraethu pob ysgol a gynhelir,
- (c) Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru, ac
- (d) unrhyw berson arall sy'n briodol ym marn Gweinidogion Cymru.

(2) Os yw Gweinidogion Cymru yn dymuno bwrw ymlaen â'r drafft (gydag addasiadau neu hebddynt), rhaid iddynt osod copi o'r drafft gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

(3) Os yw'r Cynulliad Cenedlaethol, cyn diwedd y cyfnod o 40 o ddiwrnodau, yn penderfynu peidio â chymeradwyo'r drafft o'r cod, rhaid i Weinidogion Cymru beidio â dyroddi'r cod arfaethedig ar ffurf y drafft hwnnw.

(4) Os na chaiff unrhyw benderfyniad o'r fath ei wneud cyn diwedd y cyfnod hwnnw—
- (a) rhaid i Weinidogion Cymru ddyroddi'r cod (neu'r cod diwygiedig) ar ffurf y drafft, a
- (b) daw'r cod (neu'r cod diwygiedig) i rym ar y dyddiad a bennir drwy orchymyn gan Weinidogion Cymru.

(5) O ran y cyfnod o 40 o ddiwrnodau—
- (a) mae'n dechrau ar y diwrnod y caiff y drafft ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru, a

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(b) nid yw'n cynnwys unrhyw amser pryd y mae Cynulliad Cenedlaethol Cymru wedi ei ddiddymu neu wedi cymryd saib am fwy na phedwar diwrnod.

(6) Nid yw is-adran (3) yn atal drafft newydd o god arfaethedig rhag cael ei osod gerbron y Cynulliad Cenedlaethol.

(7) Mae cyfeiriadau yn yr adran hon at god arfaethedig yn cynnwys cod diwygiedig arfaethedig.

(8) Caniateir i'r gofyniad i ymgynghori a osodir gan is-adran (1) gael ei fodloni drwy ymgynghoriad yr ymgymerwyd ag ef cyn i'r Rhan hon ddod i rym er bod y cod a ddyroddir o dan adran 38(1) yn cymryd i ystyriaeth (i unrhyw raddau) unrhyw ddarpariaeth a wneir gan y Rhan hon.

Gwybodaeth Cychwyn

I4 A. 39 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**
I5 A. 39 mewn grym ar 26.4.2013 at ddibenion penodedig gan O.S. 2013/1000, **ergl. 2(b)**
I6 A. 39 mewn grym ar 19.7.2013 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2013/1800, **ergl. 2**

PENNOD 2

CYNIGION TREFNIADAETH YSGOLION

Sefydlu, newid a therfynu ysgolion a gynhelir

40 Cyfyngu ar sefydlu, newid a therfynu ysgolion a gynhelir

(1) Dim ond yn unol â'r Rhan hon y caniateir i ysgol gymunedol, ysgol wirfoddol neu ysgol arbennig gymunedol newydd gael ei sefydlu yng Nghymru.

(2) Ni chaniateir i ysgol sefydledig nac ysgol arbennig sefydledig newydd gael ei sefydlu yng Nghymru.

(3) Dim ond yn unol â'r Rhan hon y caniateir i ysgol a gynhelir gael ei therfynu.

(4) Dim ond yn unol â'r Rhan hon y caniateir i newid gael ei wneud i ysgol a gynhelir sy'n newid rheoleiddiedig mewn perthynas â'r math o ysgol o dan sylw. (5) Ni chaniateir i unrhyw newid gael ei wneud i ysgol a gynhelir sy'n newid cymeriad crefyddol yr ysgol neu'n peri i ysgol gaffael neu golli ei chymeriad crefyddol.

(6) Mae is-adran (3) yn cael effaith yn ddarostyngedig i adran 16(5) (pŵer Gweinidogion Cymru i gyfarwyddo bod ysgol yn cau).

(7) Mae Atodlen 2 (sy'n disgrifio newidiadau rheoleiddiedig) yn cael effaith.

Gwybodaeth Cychwyn

I7 A. 40 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**
I8 A. 40 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(a)** (ynghyd ag ergl. 4)

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

41 Cynigion i sefydlu ysgolion prif ffrwd

(1) Caiff awdurdod lleol wneud cynigion i sefydlu—

(a) ysgol gymunedol newydd, neu

(b) ysgol feithrin newydd a gynhelir.

(2) Caiff unrhyw berson wneud cynigion i sefydlu ysgol wirfoddol newydd.

Gwybodaeth Cychwyn

I9 A. 41 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I10 A. 41 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(a)** (ynghyd ag ergl. 4)

42 Cynigion i newid ysgolion prif ffrwd

(1) Caiff awdurdod lleol wneud cynigion—

(a) i wneud newid rheoleiddiedig i ysgol gymunedol;

(b) gyda chydsyniad Gweinidogion Cymru, i wneud newid a ddisgrifir ym mharagraff 6 o Atodlen 2 (agor neu gau chweched dosbarth ysgol) i ysgol wirfoddol neu ysgol sefydledig;

(c) i wneud newid a ddisgrifir ym mharagraff 10, 11, 12 neu 13 o Atodlen 2 (cynyddu a lleihau capasiti) i ysgol wirfoddol neu ysgol sefydledig os nad oes gan yr ysgol honno gymeriad crefyddol;

(d) i wneud newid rheoleiddiedig i ysgol feithrin a gynhelir.

(2) Caiff corff llywodraethu ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol wneud cynigion i wneud newid rheoleiddiedig i'r ysgol.

Gwybodaeth Cychwyn

I11 A. 42 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I12 A. 42 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(a)** (ynghyd ag ergl. 4)

43 Cynigion i derfynu ysgolion prif ffrwd

(1) Caiff awdurdod lleol wneud cynigion i derfynu—

(a) ysgol gymunedol, ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol, neu

(b) ysgol feithrin a gynhelir.

(2) Caiff corff llywodraethu ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol wneud cynigion i derfynu'r ysgol.

Gwybodaeth Cychwyn

I13 A. 43 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I14 A. 43 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(a)** (ynghyd ag ergl. 4)

44 Cynigion i sefydlu, newid neu derfynu ysgolion arbennig cymunedol

Caiff awdurdod lleol wneud cynigion—

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(a) i sefydlu ysgol arbennig gymunedol newydd,
(b) i wneud newid rheoleiddiedig i ysgol o'r fath, neu
(c) i derfynu ysgol o'r fath.

Gwybodaeth Cychwyn

I15 A. 44 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**
I16 A. 44 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(a)** (ynghyd ag ergl. 4)

Newidiadau categori

45 Cynigion i newid categori ysgol

(1) Caiff corff llywodraethu ysgol gymunedol wneud cynigion i'r ysgol ddod yn ysgol wirfoddol a gynorthwyir neu'n ysgol wirfoddol a reolir.

(2) Caiff corff llywodraethu ysgol wirfoddol a gynorthwyir wneud cynigion i'r ysgol ddod yn ysgol gymunedol neu'n ysgol wirfoddol a reolir (ond gweler is-adran (5)).

(3) Caiff corff llywodraethu ysgol wirfoddol a reolir wneud cynigion i'r ysgol ddod yn ysgol gymunedol neu'n ysgol wirfoddol a gynorthwyir (ond gweler is-adran (5)).

(4) Caiff corff llywodraethu ysgol sefydledig wneud cynigion i'r ysgol ddod yn ysgol gymunedol, yn ysgol wirfoddol a gynorthwyir neu'n ysgol wirfoddol a reolir (ond gweler is-adran (5)).

(5) Ni chaniateir gwneud cynigion i ysgol sefydledig sydd â chymeriad crefyddol neu ysgol wirfoddol sydd â chymeriad crefyddol ddod yn ysgol gymunedol.

Gwybodaeth Cychwyn

I17 A. 45 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**
I18 A. 45 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(a)** (ynghyd ag ergl. 4)

46 Cyfyngiadau ar newid categori ysgol

(1) Dim ond yn unol â'r Rhan hon y caiff ysgol a gynhelir o fewn un o'r categorïau a nodir yn adran 20(1) o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 ddod yn ysgol o fewn un arall o'r categorïau hynny (ac eithrio ysgol sefydledig neu ysgol arbennig sefydledig).

(2) Ni chaiff ysgol newid categori i ddod yn ysgol wirfoddol a gynorthwyir oni fydd corff llywodraethu'r ysgol yn bodloni Gweinidogion Cymru y byddai'n gallu cyflawni ei rwymedigaethau o dan Atodlen 3 i Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 (cyllido ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir) am gyfnod o bum mlynedd o leiaf ar ôl y dyddiad y cynigir bod y newid categori yn digwydd.

(3) Ni chaiff ysgol wirfoddol neu ysgol sefydledig ddod yn ysgol gymunedol onid ydys wedi ymrwymo i unrhyw gytundeb trosglwyddo ac unrhyw gytundeb i drosglwyddo hawliau a rhwymedigaethau sy'n ofynnol o dan Ran 3 o Atodlen 4.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I19 A. 46 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I20 A. 46 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(a)** (ynghyd ag ergl. 4)

47 Effaith newid categori

(1) Nid yw newid yng nghategori ysgol yn unol â chynigion a wneir o dan adran 45 i'w drin fel petai'n awdurdodi unrhyw newid yng nghymeriad yr ysgol nac fel petai'n ei gwneud yn ofynnol i unrhyw newid o'r fath gael ei wneud (gan gynnwys, yn benodol, unrhyw newid yng nghymeriad crefyddol yr ysgol).

(2) Nid yw newid yng nghategori ysgol yn unol â chynigion a wneir o dan adran 45 i'w drin fel petai'n awdurdodi ysgol i sefydlu corff sefydledig, nac i ymuno neu ymadael â chorff o'r fath.

Gwybodaeth Cychwyn

I21 A. 47 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I22 A. 47 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(a)** (ynghyd ag ergl. 4)

Cyhoeddi, ymgynghori a gwrthwynebu

48 Cyhoeddi ac ymgynghori

(1) Rhaid i gynigydd gyhoeddi cynigion a wneir o dan y Bennod hon yn unol â'r Cod.

(2) Cyn cyhoeddi cynigion a wneir o dan y Bennod hon, rhaid i gynigydd ymgynghori ynglyn â'i gynigion yn unol â'r Cod.

(3) Nid yw'r gofyniad i ymgynghori yn gymwys i gynigion i derfynu ysgol sy'n ysgol fach (gweler adran 56).

(4) Cyn diwedd 7 niwrnod gan ddechrau ar ddiwrnod eu cyhoeddi, rhaid i'r cynigydd anfon copïau o'r cynigion cyhoeddedig—

- (a) at Weinidogion Cymru, a
- (b) at yr awdurdod lleol (os nad hwnnw yw'r cynigydd) sy'n cynnal, neu y cynigir ei fod yn cynnal, yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi.

(5) Rhaid i'r cynigydd gyhoeddi adroddiad ar yr ymgynghori y mae wedi ei wneud yn unol â'r Cod.

Gwybodaeth Cychwyn

I23 A. 48 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I24 A. 48 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(a)** (ynghyd ag ergl. 4)

49 Gwrthwynebu

(1) Caiff unrhyw berson wrthwynebu cynigion a gyhoeddir o dan adran 48.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(2) Rhaid i wrthwynebiadau gael eu hanfon yn ysgrifenedig at y cynigydd cyn diwedd 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar y diwrnod y cafodd y cynigion eu cyhoeddi ("y cyfnod gwrthwynebu").

(3) Rhaid i'r cynigydd gyhoeddi crynodeb o'r holl wrthwynebiadau a wnaed yn unol ag isadran (2) (ac nas tynnwyd yn eu hôl) a'i ymateb i'r gwrthwynebiadau hynny—

(a) yn achos awdurdod lleol y mae'n ofynnol iddo benderfynu ar ei gynigion ei hun o dan adran 53, cyn diwedd 7 niwrnod gan ddechrau ar ddiwrnod ei benderfyniad o dan adran 53(1), a

(b) ym mhob achos arall, cyn diwedd 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar y diwrnod y mae'r cyfnod gwrthwynebu'n dod i ben.

Gwybodaeth Cychwyn

I25 A. 49 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I26 A. 49 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(a)** (ynghyd ag ergl. 4)

Cymeradwyo cynigion a phenderfynu arnynt

50 Eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru

(1) Mae'n ofynnol i gynigion a gyhoeddir o dan adran 48 gael eu cymeradwyo o dan yr adran hon—

(a) os yw'r cynigion yn effeithio ar addysg chweched dosbarth, neu

(b) os yw'r cynigion wedi eu gwneud gan gynigydd ac eithrio'r awdurdod lleol perthnasol ac os yw gwrthwynebiad wedi ei wneud gan yr awdurdod hwnnw yn unol ag adran 49(2) ac os nad yw wedi ei dynnu yn ôl yn ysgrifenedig cyn diwedd 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar ddiwedd y cyfnod gwrthwynebu.

(2) Mae cynigion yn effeithio ar addysg chweched dosbarth—

(a) os ydynt yn gynigion i sefydlu neu derfynu ysgol sy'n darparu addysg sy'n addas at anghenion personau sydd dros oedran ysgol gorfodol yn unig, neu

(b) os ydynt yn gynigion i wneud newid rheoleiddiedig i ysgol, y byddai ei effaith yn golygu bod darparu addysg sy'n addas i anghenion personau sydd dros oedran ysgol gorfodol yn yr ysgol yn cynyddu neu'n lleihau.

(3) Pan fo'n ofynnol i gynigion gael eu cymeradwyo o dan yr adran hon, rhaid i'r cynigydd anfon copi o'r dogfennau a restrir yn is-adran (4) at Weinidogion Cymru cyn diwedd 35 o ddiwrnodau gan ddechrau ar ddiwedd y cyfnod gwrthwynebu.

(4) Y dogfennau yw'r canlynol—

(a) yr adroddiad a gyhoeddir o dan adran 48(5),

(b) y cynigion cyhoeddedig,

(c) unrhyw wrthwynebiadau a wneir yn unol ag adran 49(2) (ac nad ydynt wedi eu tynnu'n ôl), a

(d) pan fo gwrthwynebiadau wedi eu gwneud felly (a heb gael eu tynnu'n ôl), yr ymateb a gyhoeddir o dan adran 49(3).

(5) Pan fo angen i gynigion gael cymeradwyaeth o dan yr adran hon, caiff Gweinidogion Cymru—

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

(a) gwrthod y cynigion,
(b) eu cymeradwyo heb eu haddasu, neu
(c) eu cymeradwyo gydag addasiadau—
(i) ar ôl cael cydsyniad y cynigydd â'r addasiadau, a
(ii) (ac eithrio os y cynigydd yw'r corff llywodraethu neu'r awdurdod lleol, yn ôl y digwydd), ar ôl ymgynghori â chorff llywodraethu (os oes un) yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi a'r awdurdod lleol perthnasol.

(6) Caniateir i gymeradwyaeth ddatgan mai dim ond os bydd digwyddiad a bennir yn y gymeradwyaeth yn digwydd erbyn dyddiad a bennir felly, y byddai'n dod yn weithredol.

(7) Caiff Gweinidogion Cymru, ar gais y cynigydd, bennu dyddiad diweddarach erbyn pryd y mae'r digwyddiad y cyfeiriwyd ato yn is-adran (6) i ddigwydd.

(8) Nid yw is-adran (1) yn atal cynigion rhag cael eu tynnu'n ôl drwy hysbysiad ysgrifenedig a roddir gan y cynigydd i Weinidogion Cymru ar unrhyw bryd cyn iddynt gael eu cymeradwyo o dan yr adran hon.

(9) Nid yw'n ofynnol i gynigion a wneir o dan adran 43 neu 44 i derfynu ysgol sy'n ysgol fach (gweler adran 56) gael unrhyw gymeradwyaeth o dan yr adran hon.

(10) Yn yr adran hon ystyr "awdurdod lleol perthnasol" yw'r awdurdod lleol sy'n cynnal, neu y cynigir ei fod yn cynnal, yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi.

Gwybodaeth Cychwyn

I27 A. 50 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I28 A. 50 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(a)** (ynghyd ag ergl. 4)

51 Eu cymeradwyo gan awdurdod lleol

(1) Mae'n ofynnol i gynigion a gyhoeddir o dan adran 48 gael eu cymeradwyo o dan yr adran hon os—
(a) nad yw'n ofynnol iddynt gael eu cymeradwyo o dan adran 50,
(b) ydynt wedi eu gwneud gan gynigydd ac eithrio'r awdurdod lleol perthnasol, ac
(c) yw gwrthwynebiad i'r cynigion wedi ei wneud yn unol ag adran 49(2) ac nad yw wedi ei dynnu'n ôl yn ysgrifenedig cyn diwedd 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar ddiwedd y cyfnod gwrthwynebu.

(2) Pan fo'n ofynnol i gynigion gael eu cymeradwyo o dan yr adran hon, rhaid i'r cynigydd anfon copi o'r dogfennau a restrir yn is-adran (3) at yr awdurdod lleol perthnasol cyn diwedd 35 o ddiwrnodau gan ddechrau ar ddiwedd y cyfnod gwrthwynebu.

(3) Y dogfennau yw'r canlynol—
(a) yr adroddiad a gyhoeddir o dan adran 48(5),
(b) y cynigion cyhoeddedig,
(c) gwrthwynebiadau a wneir yn unol ag adran 49(2) (ac nad ydynt wedi eu tynnu'n ôl), a
(d) yr ymateb a gyhoeddir o dan adran 49(3).

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(4) Pan fo'n ofynnol i gynigion gael eu cymeradwyo o dan yr adran hon, caiff yr awdurdod lleol perthnasol—

(a) gwrthod y cynigion,

(b) eu cymeradwyo heb eu haddasu, neu

(c) eu cymeradwyo gydag unrhyw un o'r addasiadau a bennir yn is-adran (5)—

(i) ar ôl cael cydsyniad Gweinidogion Cymru a'r cynigydd â'r addasiadau, a

(ii) (ac eithrio os y cynigydd yw'r corff llywodraethu), ar ôl ymgynghori â chorff llywodraethu (os oes un) yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi.

(5) Caiff yr awdurdod lleol perthnasol addasu—

(a) y dyddiad neu'r dyddiadau a bennir yn y cynigion cyhoeddedig fel y dyddiad neu'r dyddiadau y bwriedir gweithredu'r cynigion;

(b) nifer y disgyblion a bennir yn y cynigion cyhoeddedig fel y nifer sydd i'w derbyn i'r ysgol (mewn unrhyw grwp oedran ac mewn unrhyw flwyddyn ysgol).

(6) Caniateir i gymeradwyaeth ddatgan mai dim ond os bydd digwyddiad a bennir yn y gymeradwyaeth yn digwydd erbyn dyddiad a bennir felly, y byddai'n dod yn weithredol.

(7) Caiff yr awdurdod lleol perthnasol, ar gais y cynigydd, bennu dyddiad diweddarach erbyn pryd y mae'r digwyddiad y cyfeiriwyd ato yn is-adran (6) i ddigwydd.

(8) Rhaid i'r awdurdod lleol perthnasol wneud penderfyniad o dan is-adran (4) p'un ai i wrthod neu i gymeradwyo'r cynigion cyn diwedd y cyfnod o 16 o wythnosau gan ddechrau ar ddiwedd y cyfnod gwrthwynebu.

(9) Nid yw is-adran (1) yn atal cynigion rhag cael eu tynnu'n ôl drwy hysbysiad ysgrifenedig a roddir gan y cynigydd i'r awdurdod lleol perthnasol ar unrhyw bryd cyn iddynt gael eu cymeradwyo o dan yr adran hon.

(10) Nid yw'n ofynnol i gynigion a wneir o dan adran 43 neu 44 i derfynu ysgol sy'n ysgol fach (gweler adran 56) gael unrhyw gymeradwyaeth o dan yr adran hon.

(11) Yn yr adran hon ystyr "awdurdod lleol perthnasol" yw'r awdurdod lleol sy'n cynnal, neu y cynigir ei fod yn cynnal, yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi.

Gwybodaeth Cychwyn

I29 A. 51 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I30 A. 51 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(a)** (ynghyd ag ergl. 4)

52 Cynigion cysylltiedig

(1) Rhaid i gynigydd anfon at Weinidogion Cymru gynigion ("cynigion B") y mae wedi eu gwneud—

(a) os yw o'r farn eu bod yn gysylltiedig â chynigion y mae'n ofynnol iddynt gael eu cymeradwyo o dan adran 50 ("cynigion A"), a

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(b) os nad yw'r cynigydd wedi penderfynu a fyddai'n gweithredu cynigion B o dan adran 53 cyn bod Gweinidogion Cymru yn cymeradwyo neu'n gwrthod cynigion A.

(2) Os yw Gweinidogion Cymru o'r farn bod cynigion B yn gysylltiedig â chynigion A, mae cynigion B i'w trin fel petai'n ofynnol iddynt gael eu cymeradwyo o dan adran 50.

(3) Rhaid i gynigydd anfon at awdurdod lleol gynigion ("cynigion D") y mae wedi eu gwneud—

(a) os yw o'r farn eu bod yn gysylltiedig â chynigion y mae'n ofynnol iddynt gael eu cymeradwyo gan yr awdurdod lleol o dan adran 51 ("cynigion C"), a

(b) os nad yw'r cynigydd wedi penderfynu a ddylid gweithredu cynigion D o dan adran 53 cyn bod yr awdurdod lleol yn cymeradwyo neu'n gwrthod cynigion C.

(4) Os yw'r awdurdod lleol o'r farn bod cynigion D yn gysylltiedig â chynigion C, mae cynigion D i'w trin fel petai'n ofynnol iddynt gael eu cymeradwyo o dan adran 51.

(5) Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i unrhyw gynigion eraill gael eu trin fel rhai y mae'n ofynnol iddynt gael eu cymeradwyo o dan adran 50—

(a) os ydynt o'r farn eu bod yn gysylltiedig â chynigion y mae'n ofynnol iddynt gael eu cymeradwyo ganddynt hwy o dan adran 50, a

(b) os nad yw'r cynigydd wedi penderfynu a ddylid eu gweithredu o dan adran 53 cyn bod Gweinidogion Cymru yn cymeradwyo neu'n gwrthod y cynigion y mae'n ofynnol iddynt gael eu cymeradwyo.

(6) Caiff awdurdod lleol ei gwneud yn ofynnol i unrhyw gynigion eraill gael eu trin fel rhai y mae'n ofynnol iddynt gael eu cymeradwyo o dan adran 51—

(a) os yw o'r farn eu bod yn gysylltiedig â chynigion y mae'n ofynnol iddynt gael eu cymeradwyo ganddo o dan adran 51, a

(b) os nad yw'r cynigydd wedi penderfynu a ddylid eu gweithredu o dan adran 53 cyn bod yr awdurdod lleol yn cymeradwyo neu'n gwrthod y cynigion y mae'n ofynnol iddynt gael eu cymeradwyo.

(7) Nid yw'r adran hon yn gymwys i gynigion a gyfeirir i ymchwiliad lleol o dan adran 61 (ymchwiliad lleol i gynigion i resymoli lleoedd ysgol).

Gwybodaeth Cychwyn

I31 A. 52 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I32 A. 52 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(a)** (ynghyd ag ergl. 4)

53 Penderfynu

(1) Pan nad yw'n ofynnol i unrhyw gynigion a gyhoeddir o dan adran 48 gael eu cymeradwyo o dan adran 50 neu 51, rhaid i'r cynigydd benderfynu a ddylid gweithredu'r cynigion.

(2) Os na fydd penderfyniad o dan is-adran (1) wedi ei wneud cyn diwedd 16 o wythnosau gan ddechrau ar ddiwedd y cyfnod gwrthwynebu, bernir bod y cynigydd wedi tynnu'r cynigion yn eu hôl.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(3) Cyn diwedd 7 niwrnod gan ddechrau ar ddiwrnod ei benderfyniad o dan is-adran (1), rhaid i'r cynigydd hysbysu'r canlynol am y penderfyniad—

(a) Gweinidogion Cymru;

(b) (ac eithrio os y cynigydd yw ef) yr awdurdod lleol sy'n cynnal, neu y cynigir ei fod yn cynnal, yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi;

(c) (ac eithrio os y cynigydd yw ef) corff llywodraethu (os oes un) yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi.

Gwybodaeth Cychwyn

I33 A. 53 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I34 A. 53 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(a)** (ynghyd ag ergl. 4)

54 Eu hatgyfeirio i Weinidogion Cymru

(1) Mae'r adran hon yn gymwys os yw awdurdod lleol wedi—

(a) penderfynu cymeradwyo neu wrthod cynigion o dan adran 51(4), neu

(b) penderfynu o dan adran 53(1) i weithredu cynigion y gwnaed gwrthwynebiad iddynt yn unol ag adran 49 (ac nas tynnwyd yn ei ôl yn ysgrifenedig cyn diwedd 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar ddiwedd y cyfnod gwrthwynebu).

(2) Cyn diwedd 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar ddiwrnod penderfynu'r awdurdod lleol o dan adran 51(4) neu 53(1), caiff y canlynol atgyfeirio'r cynigion i Weinidogion Cymru—

(a) awdurdod lleol arall y mae'n debyg y bydd y cynigion yn effeithio arno;

(b) awdurdod lleol yn Lloegr y mae'n debyg y bydd y cynigion yn effeithio arno;

(c) y corff crefyddol priodol ar gyfer—

(i) yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi os yw'n ysgol sydd â chymeriad crefyddol, neu y bwriedir iddi fod yn ysgol o'r fath, neu

(ii) unrhyw ysgol arall sydd â chymeriad crefyddol ac y mae'n debyg y bydd y cynigion yn effeithio arni;

(d) os yw'r ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi yn ysgol sefydledig neu'n ysgol wirfoddol, corff llywodraethu'r ysgol;

(e) ymddiriedolaeth sy'n dal eiddo at ddibenion yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi;

(f) sefydliad o fewn y sector addysg bellach y mae'n debyg y bydd y cynigion yn effeithio arno.

(3) Cwestiwn i gael ei benderfynu gan Weinidogion Cymru yw a yw awdurdod, ysgol neu sefydliad yn debyg o gael ei effeithio gan y cynigion at ddiben is-adran (2).

(4) Rhaid i Weinidogion Cymru ystyried cynigion a atgyfeiriwyd iddynt o dan yr adran hon o'r newydd ac mae is-adrannau (5) i (8) o adran 50 yn gymwys fel petai angen eu cymeradwyaeth o dan yr adran honno.

(5) Ni chaniateir i gynigion a wneir o dan adran 43 neu 44 i derfynu ysgol sy'n ysgol fach (gweler adran 56) gael eu hatgyfeirio i Weinidogion Cymru o dan yr adran hon.

(6) Os yw'n ofynnol i Weinidogion Cymru ystyried cynigion a atgyfeiriwyd o dan yr adran hon, nid yw'r cynigion hynny i'w trin at ddibenion adran 55 neu 61 fel rhai a

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

gymeradwywyd o dan adran 51 neu fel cynigion y mae'r cynigydd wedi penderfynu eu gweithredu o dan adran 53.

(7) Os yw Gweinidogion Cymru yn cymeradwyo cynigion yn unol â'r adran hon, mae'r cynigion i'w trin at ddibenion adran 55 fel petaent wedi eu cymeradwyo o dan adran 50.

(8) Os yw Gweinidogion Cymru yn gwrthod cynigion yn unol â'r adran hon, mae'r cynigion i'w trin at ddibenion paragraff 35(3)(e) o Atodlen 4 fel petaent wedi eu gwrthod o dan adran 50.

Gwybodaeth Cychwyn

I35 A. 54 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I36 A. 54 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(a)** (ynghyd ag ergl. 4)

55 Gweithredu

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i'r canlynol—

(a) cynigion sydd wedi eu cymeradwyo o dan adran 50 neu 51, neu

(b) cynigion y mae'r cynigydd wedi penderfynu o dan adran 53 y byddai'n eu gweithredu.

(2) Rhaid i'r cynigion (yn ddarostyngedig i ddarpariaethau canlynol yr adran hon) gael eu gweithredu ar y ffurf y cawsant eu cymeradwyo neu eu penderfynu i gael eu gweithredu ynddi—

(a) yn achos cynigion a wneir o dan adran 41, 42, 43 neu 44 (sefydlu, newid neu derfynu ysgolion), yn unol ag Atodlen 3;

(b) yn achos cynigion a wneir o dan adran 45 (newid categori), yn unol ag Atodlen 4.

(3) Caiff y cynigydd (yn ddarostyngedig i is-adran (6)) benderfynu gohirio gweithredu am gyfnod o hyd at dair blynedd o'r dyddiad neu'r dyddiadau a bennwyd yn y cynigion (fel y cawsant eu cymeradwyo neu eu penderfynu) fel y dyddiad neu'r dyddiadau y maent i'w gweithredu arno neu arnynt, os yw wedi ei fodloni—

(a) y byddai gweithredu'r cynigion ar y dyddiad hwnnw neu'r dyddiadau hynny yn afresymol o anodd, neu

(b) bod yr amgylchiadau wedi newid i'r fath graddau ers i'r cynigion gael eu cymeradwyo o dan adran 50 neu 51 neu eu penderfynu o dan adran 53, y byddai gweithredu'r cynigion ar y dyddiad hwnnw neu'r dyddiadau hynny yn amhriodol.

(4) Yn achos cynigion i derfynu ysgol a wneir o dan adran 43 neu 44, caiff y cynigydd (yn ddarostyngedig i is-adran (6)) benderfynu dod â'r gweithredu ymlaen gan gyfnod o hyd at 13 o wythnosau o'r dyddiad neu'r dyddiadau a bennir yn y cynigion (fel y'u cymeradwyir neu eu penderfynir) fel y dyddiad neu'r dyddiadau pan gânt eu gweithredu.

(5) Caiff y cynigydd (yn ddarostyngedig i is-adran (6)) benderfynu na fydd is-adran (2) yn gymwys i gynigion os yw wedi ei fodloni—

(a) y byddai gweithredu'r cynigion yn afresymol o anodd, neu

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(b) bod yr amgylchiadau wedi newid cymaint ers i'r cynigion gael eu cymeradwyo o dan adran 50 neu 51 neu eu penderfynu o dan adran 53, y byddai'n amhriodol gweithredu'r cynigion.

(6) Yn achos cynigion sydd wedi eu cymeradwyo o dan adran 50 neu 51, dim ond gyda chytundeb Gweinidogion Cymru y caiff y cynigydd wneud penderfyniad o dan is-adran (3), (4) neu (5).

(7) Cyn diwedd 7 niwrnod gan ddechrau ar ddiwrnod y penderfyniad, rhaid i'r cynigydd hysbysu'r canlynol am unrhyw benderfyniad y mae'n ei wneud o dan is-adran (3), (4) neu (5)—

(a) Gweinidogion Cymru;

(b) (ac eithrio os y cynigydd yw ef) yr awdurdod lleol sy'n cynnal, neu y cynigir ei fod yn cynnal, yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi;

(c) (ac eithrio os y cynigydd yw ef) corff llywodraethu (os oes un) yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi.

(8) Pan fo is-adran (2), yn rhinwedd is-adran (5), yn peidio â bod yn gymwys i unrhyw gynigion, mae'r cynigion hynny i'w trin fel petaent wedi eu gwrthod o dan adran 50(5)(a) neu 51(4)(a) neu fel petai'r cynigydd wedi penderfynu o dan adran 53 y byddai'n peidio â'u gweithredu.

Gwybodaeth Cychwyn

I37 A. 55 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I38 A. 55 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(a)** (ynghyd ag ergl. 4)

56 Dehongli Pennod 2

(1) Yn y Bennod hon—

ystyr "y Cod" ("*the Code*") yw'r cod ar drefniadaeth ysgolion a ddyroddir o dan adran 38(1);

mae i "cyfnod gwrthwynebu" ("*objection period*") yr ystyr a roddir gan adran 49(2);

"cynigydd" ("*proposer*"), mewn perthynas â chynigion a wneir o dan adran 41, 42, 43, 44 neu 45, yw'r awdurdod lleol, y corff llywodraethu neu'r person arall sydd wedi gwneud y cynigion;

ystyr "newid rheoleiddiedig" ("*regulated alteration*") yw newid a ddisgrifir yn Atodlen 2;

ystyr "ysgol fach" ("*small school*") yw ysgol sydd â llai na 10 o ddisgyblion cofrestredig ar y trydydd dydd Mawrth yn y mis Ionawr yn union cyn y dyddiad y caiff y cynigion eu gwneud.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru ddiwygio drwy orchymyn y diffiniad o "ysgol fach" yn isadran (1) yn y fath fodd ag i roi cyfeiriad at ddyddiad gwahanol yn lle'r cyfeiriad at y dyddiad a bennir am y tro.

Gwybodaeth Cychwyn

I39 A. 56 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I40 A. 56 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(a)** (ynghyd ag ergl. 4)

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

PENNOD 3

RHESYMOLI LLEOEDD YSGOL

Cyfarwyddiadau i wneud cynigion i resymoli lleoedd ysgol

57 Cyfarwyddiadau i wneud cynigion i gywiro darpariaeth ormodol neu annigonol

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo Gweinidogion Cymru o'r farn bod darpariaeth ormodol neu fod, neu ei bod yn debygol y bydd, darpariaeth annigonol ar gyfer addysg gynradd neu uwchradd mewn ysgolion a gynhelir—

(a) yn ardal awdurdod lleol, neu

(b) mewn rhan o'r ardal honno.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru—

(a) cyfarwyddo'r awdurdod lleol i arfer ei bwerau i wneud cynigion i sefydlu, newid neu derfynu ysgolion, a

(b) cyfarwyddo corff llywodraethu ysgol sefydledig neu wirfoddol a gynhelir gan yr awdurdod i arfer ei bwerau i wneud cynigion i newid ei ysgol.

(3) Rhaid i gyfarwyddyd o dan is-adran (2)—

(a) ei gwneud yn ofynnol i'r cynigion gael eu cyhoeddi heb fod yn hwyrach na'r dyddiad a bennir yn y cyfarwyddyd,

(b) ei gwneud yn ofynnol i'r cynigion, wrth iddynt roi effaith i'r cyfarwyddyd, gymhwyso unrhyw egwyddorion a bennir ynddo, ac

(c) pan fo Gweinidogion Cymru o'r farn bod, neu ei bod yn debygol y bydd, darpariaeth annigonol, pennu'r nifer ychwanegol o ddisgyblion y mae lle i'w drefnu ar eu cyfer.

(4) Ni chaniateir i gyfarwyddyd o dan is-adran (2)(a) ei gwneud yn ofynnol i'r cynigion ymwneud ag ysgol a enwir.

Gwybodaeth Cychwyn

I41 A. 57 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I42 A. 57 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(b)**

58 Darpariaeth bellach am gynigion a wneir ar ôl cyfarwyddyd o dan adran 57(2)

(1) Ni chaniateir i gynigion a wneir yn unol â chyfarwyddyd o dan adran 57(2) gael eu tynnu'n ôl heb gydsyniad Gweinidogion Cymru.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru roi cydsyniad at ddibenion is-adran (1) yn ddarostyngedig i amodau.

(3) Rhaid i'r awdurdod lleol ad-dalu gwariant yr aed iddo'n rhesymol gan gorff llywodraethu ysgol a gynhelir ganddo wrth wneud cynigion yn unol â chyfarwyddyd o dan adran 57(2).

(4) Er gwaethaf unrhyw beth yn Rhan 1 o Atodlen 3 (cyfrifoldeb dros weithredu cynigion statudol), rhaid i'r awdurdod lleol gwrdd â'r gost o weithredu cynigion a wneir gan gorff llywodraethu ysgol a gynhelir gan yr awdurdod yn unol â chyfarwyddyd o dan

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

adran 57(2) a rheini'n gynigion sydd wedi eu cymeradwyo neu y penderfynwyd eu gweithredu.

Gwybodaeth Cychwyn

I43 A. 58 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I44 A. 58 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(b)**

Cynigion gan Weinidogion Cymru i resymoli lleoedd ysgol

59 Gwneud a chyhoeddi cynigion gan Weinidogion Cymru

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo—

(a) Gweinidogion Cymru wedi gwneud cyfarwyddyd o dan adran 57(2), a

(b) naill ai—

(i) cynigion wedi eu cyhoeddi'n unol â'r cyfarwyddyd, neu

(ii) yr amser a ganiatawyd o dan y cyfarwyddyd ar gyfer cyhoeddi'r cynigion wedi dirwyn i ben.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru wneud unrhyw gynigion y gellid fod wedi eu gwneud yn unol â'r cyfarwyddyd.

(3) Rhaid i'r cynigion gael eu cyhoeddi'n unol â'r cod a ddyroddwyd o dan adran 38(1) ac sydd mewn grym am y tro.

(4) Rhaid i Weinidogion Cymru anfon copi o'r cynigion—

(a) at yr awdurdod lleol ar gyfer yr ardal, a

(b) at gorff llywodraethu pob ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hwy.

Gwybodaeth Cychwyn

I45 A. 59 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I46 A. 59 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(b)**

Y weithdrefn ar gyfer ymdrin â chynigion o dan adran 59

60 Gwrthwynebiadau

(1) Caiff unrhyw berson wrthwynebu cynigion a gyhoeddir o dan adran 59.

(2) Rhaid i wrthwynebiadau gael eu hanfon yn ysgrifenedig at Weinidogion Cymru cyn diwedd 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar y diwrnod y cafodd y cynigion eu cyhoeddi.

Gwybodaeth Cychwyn

I47 A. 60 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I48 A. 60 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(b)**

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

61 Ymchwiliad lleol i gynigion

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo Gweinidogion Cymru wedi gwneud cynigion o dan adran 59 (ac eithrio cynigion a wnaed yn rhinwedd adran 62(1)) nad ydynt wedi eu tynnu'n ôl.

(2) Os yw gwrthwynebiadau wedi eu gwneud yn unol ag adran 60(2), yna, oni fydd pob gwrthwynebiad sydd wedi ei wneud felly wedi ei dynnu'n ôl yn ysgrifenedig o fewn yr 28 o ddiwrnodau y cyfeiriwyd atynt yn yr adran honno, rhaid i Weinidogion Cymru beri bod ymchwiliad lleol yn cael ei gynnal.

(3) Diben yr ymchwiliad lleol yw ystyried cynigion Gweinidogion Cymru, unrhyw gynigion eraill y mae Gweinidogion Cymru yn eu cyfeirio at yr ymchwiliad a'r gwrthwynebiadau a grybwyllwyd yn is-adran (2).

(4) Mae cynigion a gyfeirir at ymchwiliad lleol o dan yr adran hon i'w penderfynu o dan adran 62 ac nid yw adrannau 50, 51, 53, 54, 70 a 73 yn gymwys iddynt.

(5) Pan fo'n ofynnol i ymchwiliad lleol gael ei gynnal, rhaid i Weinidogion Cymru gyfeirio'r cynigion a restrir yn is-adran (6) i'r ymchwiliad os yw'r cynigion—
- (a) heb gael eu penderfynu cyn i drafodion yr ymchwiliad ddechrau, a
- (b) yn ymddangos i Weinidogion Cymru eu bod yn rhai sy'n gysylltiedig â'r cynigion a wnaed o dan adran 59 ac y mae'r ymchwiliad i'w gynnal mewn cysylltiad â hwy.

(6) Y cynigion sydd i'w cyfeirio yw—
- (a) unrhyw gynigion eraill a gyhoeddir o dan adran 59 mewn perthynas ag ardal yr awdurdod lleol (ac sydd heb gael eu tynnu'n ôl);
- (b) unrhyw gynigion a wneir gan yr awdurdod hwnnw wrth arfer eu pwerau i wneud cynigion i sefydlu, newid neu derfynu ysgolion (ac sydd heb gael eu tynnu'n ôl);
- (c) unrhyw gynigion a wneir gan gorff llywodraethu ysgol sefydledig neu wirfoddol yn yr ardal wrth arfer ei bwerau i wneud cynigion i newid ei ysgol (a'r rheini'n gynigion sydd heb gael eu tynnu'n ôl);
- (d) unrhyw gynigion a wneir o dan adran 68 neu 71 (ac sydd heb gael eu tynnu'n ôl).

(7) Os bydd Gweinidogion Cymru, cyn bod trafodion yr ymchwiliad yn dechrau, yn ffurfio barn y dylid gweithredu unrhyw gynigion, nid yw is-adran (5) yn ei gwneud yn ofynnol iddynt gyfeirio'r cynigion hynny i'r ymchwiliad oni fyddant yn ffurfio barn wahanol cyn bod—
- (a) trafodion yr ymchwiliad wedi eu cwblhau, neu
- (b) (os ydynt yn gynharach) y cynigion wedi eu penderfynu.

(8) Nid yw'n agored i'r ymchwiliad gwestiynu'r egwyddorion a bennir yn y cyfarwyddyd o dan adran 57(2).

(9) Mae cyfeiriadau yn yr adran hon at benderfynu cynigion yn cyfeirio at—
- (a) penderfyniad p'un ai i fabwysiadu neu i gymeradwyo'r cynigion o dan adran 50, 51, 62, 70 neu 73;
- (b) penderfyniad p'un ai i weithredu'r cynigion o dan adran 53 ai peidio;
- (c) penderfyniad p'un ai i gymeradwyo cynigion a atgyfeiriwyd i Weinidogion Cymru o dan adran 54 ai peidio.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I49 A. 61 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I50 A. 61 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(b)**

62 Mabwysiadu cynigion

(1) Pan fo ymchwiliad lleol wedi ei gynnal, caiff Gweinidogion Cymru, ar ôl ystyried adroddiad y person a benodwyd i gynnal yr ymchwiliad, wneud un neu fwy o'r canlynol —

(a) mabwysiadu, gydag addasiadau neu hebddynt, neu benderfynu peidio â mabwysiadu unrhyw un o'r cynigion a wnaed gan Weinidogion Cymru (gan gynnwys cynigion a wnaed ganddynt, a gyfeiriwyd o dan adran 61(5)) ac a ystyriwyd gan yr ymchwiliad;

(b) cymeradwyo, gydag addasiadau neu hebddynt, neu wrthod unrhyw gynigion eraill a gyfeiriwyd at yr ymchwiliad o dan adran 61(5);

(c) gwneud cynigion pellach o dan adran 59.

(2) Os bydd Gweinidogion Cymru'n gwneud cynigion pellach o dan adran 59 yn unol ag isadran (1)(c), ni fydd y gofyniad yn adran 61(2) i beri i ymchwiliad lleol gael ei gynnal yn gymwys.

(3) Pan fo Gweinidogion Cymru wedi cyhoeddi cynigion o dan adran 59 nad yw'n ofynnol iddynt gael eu hystyried gan ymchwiliad lleol, cânt, ar ôl ystyried unrhyw wrthwynebiadau a wnaed yn unol ag adran 60(2) (ac sydd heb gael eu tynnu'n ôl)—

(a) mabwysiadu'r cynigion gydag addasiadau neu hebddynt, neu

(b) penderfynu peidio â mabwysiadu'r cynigion.

(4) Caniateir i fabwysiad neu gymeradwyaeth cynigion ddatgan mai dim ond os bydd digwyddiad a bennir yn y mabwysiad neu'r gymeradwyaeth yn digwydd erbyn dyddiad a bennir felly, y byddai'n dod yn weithredol.

Gwybodaeth Cychwyn

I51 A. 62 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I52 A. 62 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(b)**

63 Gweithredu cynigion

(1) Mae cynigion sydd wedi eu mabwysiadu neu eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru o dan adran 62 yn cael effaith fel petaent wedi eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru o dan adran 50 ar ôl iddynt gael eu gwneud—

(a) gan yr awdurdod lleol o dan ei bwerau i wneud cynigion i sefydlu, newid neu derfynu ysgolion, neu

(b) yn achos cynigion i newid ysgol sefydledig neu wirfoddol, gan y corff llywodraethu o dan ei bwerau i wneud cynigion i newid ei ysgol.

(2) Er gwaethaf unrhyw beth yn Rhan 1 o Atodlen 3 (cyfrifoldeb dros weithredu cynigion statudol), rhaid i'r awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol dan sylw gwrdd â'r gost o weithredu cynigion sy'n cael eu mabwysiadu neu eu cymeradwyo o dan adran 62 ac sy'n cael effaith fel a grybwyllwyd yn is-adran (1)(b).

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I53 A. 63 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I54 A. 63 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(b)**

PENNOD 4

DARPARIAETH RANBARTHOL AR GYFER ANGHENION ADDYSGOL ARBENNIG

64 Ystyr "darpariaeth ranbarthol" a "swyddogaethau addysg arbennig"

Yn y Bennod hon—

ystyr "darpariaeth ranbarthol" ("*regional provision*") yw—

(a) darpariaeth addysg i blant sy'n perthyn i ardaloedd gwahanol awdurdodau lleol, mewn ysgol a gynhelir gan un o'r awdurdodau hynny, neu

(b) darpariaeth a wneir gan ddau awdurdod lleol neu fwy i nwyddau neu wasanaethau gael eu cyflenwi gan un o'r awdurdodau—

(i) i'r llall neu'r lleill, neu

(ii) i un neu fwy o gyrff llywodraethu ysgolion a gynhelir gan yr awdurdod arall neu'r awdurdodau eraill;

ystyr "swyddogaethau addysg arbennig" ("*special education functions*") yw swyddogaethau o dan Ran 4 o Ddeddf Addysg 1996 (anghenion addysgol arbennig).

Gwybodaeth Cychwyn

I55 A. 64 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I56 A. 64 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(c)**

65 Cyfarwyddyd i ystyried gwneud darpariaeth ranbarthol

(1) Caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo awdurdodau lleol i ystyried a fyddent hwy (neu unrhyw rai ohonynt) yn gallu cyflawni eu swyddogaethau addysg arbennig, mewn cysylltiad â phlant sydd â'r anghenion addysgol arbennig a bennir yn y cyfarwyddyd, yn fwy effeithlon neu effeithiol pe câi darpariaeth ranbarthol ei gwneud.

(2) Rhaid i'r awdurdodau y rhoddir cyfarwyddyd iddynt gyflwyno adroddiad ar eu casgliadau i Weinidogion Cymru heb fod yn hwyrach na'r amser a bennir yn y cyfarwyddyd.

(3) Caniateir i gyfarwyddyd o dan yr adran hon gael ei roi i awdurdodau lleol yn gyffredinol neu i un neu fwy o awdurdodau a bennir yn y cyfarwyddyd.

Gwybodaeth Cychwyn

I57 A. 65 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I58 A. 65 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(c)**

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

66 Cyfarwyddiadau i wneud cynigion i sicrhau darpariaeth ranbarthol

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo Gweinidogion Cymru o'r farn y byddai dau neu fwy o awdurdodau lleol yn gallu cyflawni eu swyddogaethau addysg arbennig, mewn cysylltiad â phlant sy'n syrthio o fewn disgrifiad penodol, yn fwy effeithiol neu effeithlon os câi darpariaeth ranbarthol ei gwneud mewn perthynas ag ardaloedd yr awdurdodau hynny.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru roi un neu fwy o'r cyfarwyddiadau a bennir yn is-adran (3) er mwyn sicrhau bod darpariaeth ranbarthol yn cael ei gwneud mewn perthynas â'r disgrifiad o blant o'r ardaloedd a bennir yn y cyfarwyddyd.

(3) Y cyfarwyddiadau yw—

(a) bod awdurdod lleol yn arfer ei bwerau i wneud cynigion i sefydlu, newid neu derfynu ysgolion;

(b) bod corff llywodraethu ysgol sefydledig neu wirfoddol yn arfer ei bwerau i wneud cynigion i newid ei ysgol;

(c) bod dau neu fwy o awdurdodau lleol yn gwneud trefniadau—

(i) y bydd darpariaeth ar gyfer addysg yn cael ei gwneud odanynt gan un o'r awdurdodau mewn cysylltiad â phersonau o ardal (neu ardaloedd) yr awdurdod arall (neu'r awdurdodau eraill), a

(ii) y bydd darpariaeth yn cael ei gwneud odanynt i benderfynu'r taliadau sydd i'w gwneud o dan y trefniadau mewn cysylltiad â darparu'r addysg honno;

(d) bod dau neu fwy o awdurdodau lleol yn gwneud trefniadau sy'n darparu bod un o'r awdurdodau hynny'n cyflenwi i'r llall (neu'r lleill) nwyddau neu wasanaethau sydd i'w pennu yn y trefniadau ar delerau (gan gynnwys telerau o ran talu) a fyddai'n cael eu pennu felly;

(e) bod awdurdod lleol a chyrff llywodraethu un neu fwy o ysgolion sefydledig neu wirfoddol yn gwneud trefniadau sy'n darparu bod yr awdurdod yn cyflenwi i'r cyrff llywodraethu nwyddau neu wasanaethau sydd i'w pennu yn y trefniadau, ar delerau (gan gynnwys telerau o ran talu) a fyddai'n cael eu pennu felly.

(4) Pan fo Gweinidogion Cymru yn rhoi cyfarwyddyd o dan is-adran (3)(c) a chyfarwyddyd o dan is-adran (3)(a) neu (3)(b), caniateir i'r taliadau y mae is-adran (3)(c) yn cyfeirio atynt gynnwys swm mewn cysylltiad â'r costau sy'n gysylltiedig â sefydlu, newid neu derfynu'r ysgol o dan sylw.

(5) Rhaid i gyfarwyddyd o dan is-adran (3)(a) neu (3)(b)—

(a) ei gwneud yn ofynnol i'r cynigion o dan sylw i gael eu cyhoeddi heb fod yn hwyrach na'r dyddiad a bennir yn y cyfarwyddyd, a

(b) ei gwneud yn ofynnol i'r corff sy'n gwneud y cynigion anfon copi o'r cynigion cyhoeddedig, ynghyd â gwybodaeth arall (o fath a bennir yn y cyfarwyddyd) mewn cysylltiad â'r cynigion hynny i Weinidogion Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn

I59 A. 66 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I60 A. 66 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(c)**

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

67 Darpariaeth bellach am gynigion a wneir ar ôl cyfarwyddyd o dan adran 66

(1) Ni chaniateir i gynigion a wneir yn unol â chyfarwyddyd o dan adran 66 gael eu tynnu'n ôl heb gydsyniad Gweinidogion Cymru.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru roi cydsyniad at ddibenion is-adran (1) yn ddarostyngedig i amodau.

(3) Rhaid i'r awdurdod lleol ad-dalu gwariant yr aed iddo'n rhesymol gan gorff llywodraethu ysgol a gynhelir ganddo wrth wneud cynigion yn unol â chyfarwyddyd o dan adran 66.

(4) Er gwaethaf unrhyw beth yn Rhan 1 o Atodlen 3 (cyfrifoldeb dros weithredu cynigion statudol), rhaid i'r awdurdod lleol gwrdd â'r gost o weithredu cynigion a wneir gan gorff llywodraethu ysgol a gynhelir gan yr awdurdod yn unol â chyfarwyddyd o dan adran 66 a'r rheini'n gynigion sydd wedi eu cymeradwyo neu y penderfynwyd eu gweithredu.

Gwybodaeth Cychwyn

I61 A. 67 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I62 A. 67 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(c)**

68 Cynigion gan Weinidogion Cymru

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo—

(a) Gweinidogion Cymru wedi rhoi cyfarwyddyd o dan adran 66, a

(b) naill ai—

(i) cynigion wedi eu cyhoeddi'n unol â'r cyfarwyddyd, neu

(ii) yr amser a ganiatawyd o dan y cyfarwyddyd ar gyfer cyhoeddi'r cynigion wedi dirwyn i ben.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru wneud unrhyw gynigion y gellid fod wedi eu gwneud yn unol â'r cyfarwyddyd.

(3) Cyn cyhoeddi cynigion o dan yr adran hon, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori ynglyn â'r cynigion yn unol â'r cod a ddyroddwyd o dan adran 38(1) ac sydd mewn grym am y tro.

(4) Rhaid i'r cynigion gael eu cyhoeddi'n unol â'r cod a ddyroddwyd o dan adran 38(1) ac sydd mewn grym am y tro.

(5) Rhaid i Weinidogion Cymru anfon copi o'r cynigion—

(a) at yr awdurdodau lleol y mae'r cynigion yn effeithio ar eu hardaloedd, a

(b) at gorff llywodraethu pob ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hwy.

Gwybodaeth Cychwyn

I63 A. 68 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I64 A. 68 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(c)**

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

69 Gwrthwynebiadau

(1) Caiff unrhyw berson wrthwynebu cynigion a gyhoeddir o dan adran 68.

(2) Rhaid i wrthwynebiadau gael eu hanfon yn ysgrifenedig at Weinidogion Cymru cyn diwedd 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar y diwrnod y cafodd y cynigion eu cyhoeddi.

Gwybodaeth Cychwyn

I65 A. 69 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I66 A. 69 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(c)**

70 Mabwysiadu cynigion

(1) Caiff Gweinidogion Cymru, ar ôl ystyried unrhyw wrthwynebiadau a wnaed yn unol ag adran 69 (ac sydd heb gael eu tynnu'n ôl)—

(a) mabwysiadu'r cynigion gydag addasiadau neu hebddynt, neu

(b) penderfynu peidio â mabwysiadu'r cynigion.

(2) Caniateir i fabwysiad cynigion ddatgan mai dim ond os bydd digwyddiad a bennir yn y mabwysiad yn digwydd erbyn dyddiad a bennir felly, y byddai'n dod yn weithredol.

(3) Mae cynigion sydd wedi eu mabwysiadu gan Weinidogion Cymru yn cael effaith fel petaent wedi eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru o dan adran 50 ar ôl cael eu gwneud—

(a) gan yr awdurdod lleol o dan ei bwerau i wneud cynigion i sefydlu, newid neu derfynu ysgolion, neu

(b) yn achos cynigion i newid ysgol sefydledig neu wirfoddol, gan y corff llywodraethu o dan ei bwerau i wneud cynigion i newid ei ysgol.

(4) Er gwaethaf unrhyw beth yn Rhan 1 o Atodlen 3 (cyfrifoldeb dros weithredu cynigion statudol), rhaid i'r awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol dan sylw gwrdd â'r gost o weithredu cynigion sy'n cael eu mabwysiadu o dan is-adran (1) ac sy'n cael effaith fel a grybwyllwyd yn is-adran (3)(b).

Gwybodaeth Cychwyn

I67 A. 70 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I68 A. 70 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(c)**

PENNOD 5

CYNIGION I AILSTRWYTHURO ADDYSG CHWECHED DOSBARTH

Gwneud cynigion a'u penderfynu

71 Pwerau Gweinidogion Cymru i ailstrwythuro addysg chweched dosbarth

(1) Caiff Gweinidogion Cymru wneud cynigion o dan yr adran hon—

(a) i un neu fwy o ysgolion cymunedol neu arbennig cymunedol newydd gael eu sefydlu gan awdurdod lleol i ddarparu addysg uwchradd sy'n addas at anghenion disgyblion chweched dosbarth (ac nid unrhyw addysg uwchradd arall);

(b) ar gyfer newid a ddisgrifir ym mharagraff 6 o Atodlen 2 i un neu fwy o ysgolion a gynhelir;

(c) i derfynu un neu fwy o ysgolion a gynhelir sy'n darparu addysg uwchradd sy'n addas at anghenion disgyblion chweched dosbarth (ac nid unrhyw addysg uwchradd arall).

(2) Mae "disgybl chweched dosbarth" yn berson sydd dros oedran ysgol gorfodol ond o dan 19 oed.

Gwybodaeth Cychwyn

I69 A. 71 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I70 A. 71 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(d)**

72 Ymgynghori, cyhoeddi a gwrthwynebiadau

(1) Cyn cyhoeddi cynigion a wneir o dan adran 71, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori ynglyn â'r cynigion yn unol â'r cod a ddyroddwyd o dan adran 38(1) ac sydd mewn grym am y tro.

(2) Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi cynigion a wneir o dan adran 71 yn unol â'r cod a ddyroddwyd o dan adran 38(1) ac sydd mewn grym am y tro.

(3) Caiff unrhyw berson wrthwynebu'r cynigion.

(4) Rhaid i wrthwynebiadau gael eu hanfon yn ysgrifenedig at Weinidogion Cymru cyn diwedd 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar y diwrnod y cyhoeddwyd y cynigion.

Gwybodaeth Cychwyn

I71 A. 72 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I72 A. 72 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(d)**

73 Penderfyniad gan Weinidogion Cymru

(1) Ar ôl diwedd yr 28 o ddiwrnodau y cyfeiriwyd atynt yn adran 72(4), rhaid i Weinidogion Cymru benderfynu a ddylid—

(a) mabwysiadu'r cynigion, gydag addasiadau neu hebddynt, neu

(b) tynnu'r cynigion yn eu hôl.

(2) Wrth wneud penderfyniad o dan is-adran (1), rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i unrhyw wrthwynebiadau a wnaed yn unol ag adran 72(4) ac sydd heb gael eu tynnu'n ôl.

(3) Cyn mabwysiadu cynigion yn ddarostyngedig i addasiadau, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori ag unrhyw bersonau y maent yn credu eu bod yn briodol.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(4) Caniateir i fabwysiad cynigion ddatgan mai dim ond os bydd digwyddiad a bennir yn y mabwysiad yn digwydd erbyn dyddiad a bennir felly, y byddai'n dod yn weithredol.

(5) Os na fydd y digwyddiad yn digwydd erbyn y dyddiad penodedig rhaid i Weinidogion Cymru ailystyried eu penderfyniad o dan is-adran (1).

(6) Caiff Gweinidogion Cymru dynnu eu cynigion yn ôl ar unrhyw bryd cyn iddynt wneud penderfyniad o dan is-adran (1).

Gwybodaeth Cychwyn

I73 A. 73 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I74 A. 73 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(d)**

Gweithredu cynigion ar gyfer ailstrwythuro addysg chweched dosbarth

74 Y ffurf weithredu

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i gynigion sydd wedi eu mabwysiadu gan Weinidogion Cymru o dan adran 73.

(2) Rhaid i'r cynigion (yn ddarostyngedig i ddarpariaethau canlynol yr adran hon) gael eu gweithredu ar y ffurf y cawsant eu mabwysiadu.

(3) Ar gais corff penodedig, caiff Gweinidogion Cymru—

(a) addasu cynigion sydd wedi eu mabwysiadu o dan adran 73 ar ôl ymgynghori â'r cyrff penodedig, a

(b) pan fo wedi ei datgan bod mabwysiad y cynigion yn dod yn weithredol yn ddarostyngedig i ddigwyddiad penodedig, bennu dyddiad diweddarach erbyn pryd y bydd yn rhaid i'r digwyddiad hwnnw ddigwydd.

(4) Caiff Gweinidogion Cymru benderfynu nad yw is-adran (2) yn gymwys i'r cynigion os ydynt wedi eu bodloni, ar ôl ymgynghori â'r cyrff penodedig—

(a) y byddai gweithredu'r cynigion yn afresymol o anodd, neu

(b) bod yr amgylchiadau wedi newid cymaint ers i'r cynigion gael eu mabwysiadu y byddai'n amhriodol gweithredu'r cynigion.

(5) "Corff penodedig" yw pob un o'r canlynol at ddibenion is-adrannau (3) a (4)—

(a) corff llywodraethu'r ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi;

(b) yn achos cynnig i sefydlu ysgol newydd, y corff llywodraethu dros dro a gyfansoddwyd yn unol â threfniadau a wnaed o dan adran 34 o Ddeddf Addysg 2002;

(c) yr awdurdod lleol sy'n cynnal, neu y cynigir y bydd yn cynnal, yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi;

(d) pan fo'r ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi yn ysgol arbennig gymunedol, pob awdurdod lleol sy'n cynnal datganiad o anghenion addysgol arbennig o dan Ran 4 o Ddeddf Addysg 1996 mewn cysylltiad â disgybl cofrestredig yn yr ysgol.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I75 A. 74 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**
I76 A. 74 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(d)**

75 Y cyfrifoldeb dros weithredu

(1) Rhaid i gynigion i sefydlu ysgol gael eu gweithredu gan yr awdurdod lleol y cynigir y bydd yn cynnal yr ysgol.

(2) Rhaid i gynigion i wneud newid a ddisgrifir ym mharagraff 6 o Atodlen 2 gael eu gweithredu—

(a) yn achos cynigion sy'n ymwneud ag ysgol gymunedol, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol;

(b) yn achos cynigion sy'n ymwneud ag ysgol wirfoddol a gynorthwyir—

(i) i'r graddau y maent yn ymwneud â darparu unrhyw fangre berthnasol, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol, a

(ii) fel arall, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol a chorff llywodraethu'r ysgol i'r graddau (os o gwbl) y mae'r cynigion yn darparu bod pob un ohonynt yn gwneud hynny;

(c) yn achos cynigion sy'n ymwneud ag unrhyw ysgol arall, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol a chorff llywodraethu'r ysgol i'r graddau (os o gwbl) y mae'r cynigion yn darparu bod pob un ohonynt yn gwneud hynny.

(3) Yn is-adran (2) ystyr "mangre berthnasol" yw—

(a) caeau chwarae, neu

(b) adeiladau sydd i ffurfio rhan o fangre'r ysgol ond nad ydynt i fod yn adeiladau'r ysgol.

(4) Rhaid i gynigion i derfynu ysgol gael eu gweithredu—

(a) yn achos cynigion sy'n ymwneud ag ysgol gymunedol neu ysgol arbennig gymunedol, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol, a

(b) mewn unrhyw achos arall, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol a chorff llywodraethu'r ysgol.

(5) Os bydd ysgol yn newid categori o fod yn ysgol gymunedol ar ôl i gynigion gael eu cyhoeddi o dan adran 72 ond cyn iddynt gael eu gweithredu, rhaid i'r cynigion (i'r graddau nad ydynt wedi eu gweithredu) gael eu gweithredu gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol (er gwaethaf is-adrannau (2) a (4)).

Gwybodaeth Cychwyn

I77 A. 75 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**
I78 A. 75 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(d)**

76 Darpariaeth bellach o ran gweithredu

(1) Pan fo'n ofynnol i awdurdod lleol yn rhinwedd adran 75 ddarparu safle ar gyfer ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol a reolir, mae paragraff 7 o Atodlen 3 (darparu safle

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

ac adeiladau i ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol a reolir) yn gymwys fel y bo'n gymwys yn yr amgylchiadau a grybwyllir yn is-baragraff (1) o'r paragraff hwnnw.

(2) Mae paragraff 8 o Atodlen 3 (grantiau mewn cysylltiad â gwariant penodol ynghylch ysgol wirfoddol a gynorthwyir) yn gymwys mewn perthynas â'r rhwymedigaeth o dan adran 75(2)(b)(ii) fel y bo'n gymwys mewn perthynas â'r rhwymedigaethau y cyfeirir atynt ym mharagraff 8(1)(a) o'r Atodlen honno.

(3) Mae paragraff 9 o Atodlen 3 (cymorth gan awdurdod lleol mewn cysylltiad ag ysgol wirfoddol a gynorthwyir) yn gymwys mewn perthynas â rhwymedigaethau a osodir ar gorff llywodraethu ysgol wirfoddol a gynorthwyir o dan adran 75(2)(b)(ii) fel y bo'n gymwys mewn perthynas â'r rhwymedigaethau y cyfeirir atynt yn y paragraff 9 hwnnw, ac mae paragraff 11 o'r Atodlen honno (dyletswydd ar awdurdod lleol i drosglwyddo buddiant mewn mangre a ddarperir o dan baragraff 9 neu 10) yn gymwys yn unol â hynny.

Gwybodaeth Cychwyn

I79 A. 76 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**
I80 A. 76 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(d)**

Darpariaethau atodol

77 Diwygiadau canlyniadol i adroddiadau arolygu ar addysg chweched dosbarth

Ar ôl adran 44 o Ddeddf Addysg 2005 mewnosoder—

"Sixth forms requiring significant improvement in Wales

44A Schools with sixth forms

(1) Sections 44B to 44D apply to a maintained school in Wales which—
(a) provides full-time education suitable to the requirements of pupils over compulsory school age, and
(b) provides full-time education suitable to the requirements of pupils of compulsory school age.

(2) For the purposes of those sections a school requires significant improvement in relation to its sixth form if—
(a) the school is failing to give its pupils over compulsory school age an acceptable standard of education, or
(b) in relation to its provision for pupils over compulsory school age, the school is performing significantly less well than it might in all the circumstances reasonably be expected to perform.

44B Inspection reports on schools with sixth forms requiring significant improvement

(1) Where a person inspecting a school under Chapter 3 is of the opinion that the school requires significant improvement in relation to its sixth form, the provisions specified in subsection (2) apply (with the necessary modifications)

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

as they apply where the person is of the opinion that special measures are required to be taken in relation to the school.

(2) Those provisions are section 34(1) to (6) (registered inspectors) or, as the case requires, section 35(1) of that Act (members of the Inspectorate).

44C Report after area inspection on schools with sixth forms requiring significant improvement

(1) This section applies if in the course of an area inspection under section 83 of the Learning and Skills Act 2000 the Chief Inspector forms the opinion that a school requires significant improvement in relation to its sixth form.

(2) The Chief Inspector must make a report about the school stating that opinion.

(3) The report is to be treated for the purposes of this Part as if it were a report of an inspection of the school under section 28.

44D Copies of report and action plan

(1) This section applies to a report of an inspection under Chapter 3 which—
- (a) states an opinion that a school requires significant improvement in relation to its sixth form, and
- (b) is made by a member of the Inspectorate or states that the Chief Inspector agrees with the opinion.

(2) The person making the report must send a copy (together with a copy of the summary, if there is one)—
- (a) to the Welsh Ministers, and
- (b) if the person making the report is a member of the Inspectorate, to the appropriate authority for the school.

(3) The following provisions apply (with the necessary modifications) in relation to a report to which this paragraph applies—
- (a) section 38(2) (additional copies),
- (b) section 38(4) (publication by appropriate authority),
- (c) section 39 (action plan by appropriate authority), and
- (d) where the local authority receives a copy of a report about a school the governing body of which have a delegated budget, section 40(2) and (3) (measures by local authority).

(4) In the application of those provisions—
- (a) a reference to a report and summary is to be taken as a reference to a report and, if there is one, its summary, and
- (b) a reference to a summary alone is to be taken, in a case where there is no summary, as a reference to the report.

44E Report on sixth form schools causing concern after area inspection

(1) This section applies if in the course of an area inspection under section 83 of the Learning and Skills Act 2000 the Chief Inspector forms the opinion that—

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(a) special measures are required to be taken in relation to a sixth form school, or
(b) that a sixth form school requires significant improvement.

(2) The Chief Inspector must make a report about the school stating that opinion.

(3) The report is to be treated for the purpose of this Part as if it were a report of an inspection of the school under section 28.

(4) A "sixth form school" is a maintained school which—
(a) provides full-time education suitable to the requirements of pupils over compulsory school age, and
(b) does not provide full-time education suitable to the requirements of pupils of compulsory school age.

44F Interpretation of sections 44A to 44E

In sections 44A to 44E—

"the appropriate authority", in relation to a maintained school, means the school's governing body or, if the school does not have a delegated budget, the local authority;

"the Chief Inspector" means Her Majesty's Chief Inspector of Education and Training in Wales;

"maintained school" means a community, foundation or voluntary school or a community special school;

"member of the Inspectorate" means the Chief Inspector, any of Her Majesty's Inspectors of Education and Training in Wales and any additional inspector appointed under paragraph 2 of Schedule 2."

Gwybodaeth Cychwyn

I81 A. 77 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**
I82 A. 77 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(d)**

PENNOD 6

DARPARIAETHAU AMRYWIOL AC ATODOL

78 Ysgolion ffederal

Caiff cynigion a wneir o dan y Rhan hon i sefydlu ysgol newydd fod yn gysylltiedig â sefydlu'r ysgol fel ysgol ffederal (o fewn yr ystyr a roddir gan adran 21(1) o the Fesur Addysg (Cymru) 2011).

Gwybodaeth Cychwyn

I83 A. 78 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**
I84 A. 78 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(e)** (ynghyd ag erglau. 4, 5)

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

79 Gwaharddiad ar awdurdodau lleol rhag sefydlu ysgolion yn Lloegr

Ni chaniateir i unrhyw gynigion gael eu gwneud ar gyfer sefydlu ysgol yn Lloegr y cynigir ei bod yn cael ei chynnal gan awdurdod lleol yng Nghymru.

Gwybodaeth Cychwyn

I85 A. 79 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I86 A. 79 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(e)** (ynghyd ag ergl. 4)

80 Hysbysiad gan gorff llywodraethu am derfynu ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol

(1) Caiff corff llywodraethu ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol derfynu'r ysgol drwy gyflwyno i Weinidogion Cymru a'r awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol hysbysiad sy'n rhoi dwy flynedd o rybudd o'i fwriad i wneud hynny.

(2) Mae'n ofynnol cael cydsyniad Gweinidogion Cymru cyn cyflwyno hysbysiad o dan yr adran hon os aed i wariant ar fangre'r ysgol (ac eithrio mewn cysylltiad ag atgyweiriadau)—

(a) gan Weinidogion Cymru, neu

(b) gan unrhyw awdurdod lleol.

(3) Rhaid i'r corff llywodraethu ymgynghori â Gweinidogion Cymru cyn cyflwyno hysbysiad o dan yr adran hon os byddai terfynu'r ysgol yn effeithio ar y cyfleusterau ar gyfer addysg lawnamser sy'n addas at anghenion personau dros oedran ysgol gorfodol nad ydynt wedi cyrraedd 19 oed.

(4) Os yw'r corff llywodraethu, tra bo hysbysiad o dan yr adran hon mewn grym, yn hysbysu'r awdurdod lleol ei fod yn anabl neu'n anfodlon rhedeg yr ysgol hyd nes y bydd yr hysbysiad yn dirwyn i ben, mae'r awdurdod—

(a) yn cael rhedeg yr ysgol am y cyfan neu ran o gyfnod yr hysbysiad nad yw wedi dirwyn i ben fel petai'n ysgol gymunedol, a

(b) yn meddu ar hawl i ddefnyddio mangre'r ysgol yn ddi-dâl at y diben hwnnw.

(5) Tra bo'r ysgol yn cael ei rhedeg felly—

(a) rhaid i'r awdurdod gadw mangre'r ysgol mewn cyflwr da, a

(b) mae unrhyw fuddiant yn y fangre a ddelir at ddibenion yr ysgol i'w drin, at bob diben sy'n ymwneud â chyflwr y fangre, ei meddiannu neu ei defnyddio, neu wneud newidiadau iddi, fel buddiant sydd wedi ei freinio yn yr awdurdod.

(6) Er gwaethaf is-adran (5) caiff y corff llywodraethu ddefnyddio'r fangre, neu unrhyw ran ohoni, pan nad oes ei hangen at ddibenion yr ysgol i'r un graddau â phetai wedi parhau i redeg yr ysgol yn ystod cyfnod yr hysbysiad nad oedd wedi dirwyn i ben.

(7) Ni chaniateir i hysbysiad o dan is-adran (1) gael ei dynnu'n ôl heb gydsyniad yr awdurdod lleol.

(8) Os yw ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol wedi ei therfynu o dan yr adran hon, mae dyletswydd yr awdurdod lleol i gynnal yr ysgol fel ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol yn peidio.

(9) Nid oes dim yn adran 43 yn gymwys mewn perthynas â therfynu ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol o dan yr adran hon.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(10) Mae is-adran (11) yn gymwys—

(a) pan fo tir sydd wedi ei feddiannu gan yr ysgol yn cael ei ddal gan unrhyw ymddiriedolwyr at ddibenion yr ysgol,

(b) pan fo'r ymddiriedolwyr (a hwythau â'r hawl i wneud hynny) yn bwriadu rhoi hysbysiad i gorff llywodraethu'r ysgol i derfynu meddiannaeth yr ysgol ar y tir hwnnw, ac

(c) pan fyddai terfynu meddiannaeth yr ysgol ar y tir hwnnw yn arwain at y canlyniad nad oedd yn rhesymol ymarferol i'r ysgol barhau i gael ei rhedeg ar ei safle presennol.

(11) Rhaid i'r hysbysiad y mae'r ymddiriedolwyr yn ei roi i'r corff llywodraethu i derfynu meddiannaeth yr ysgol ar y tir gael ei roi o leiaf ddwy flynedd ymlaen llaw; ond os, yn ystod y ddeuddeng mis cyntaf o gyfnod yr hysbysiad hwnnw, yw'r corff llywodraethu yn rhoi hysbysiad o dan is-adran (1), nid yw hysbysiad yr ymddiriedolwyr yn cael yr effaith o derfynu meddiannaeth yr ysgol ar y tir hyd nes i hysbysiad y corff llywodraethu ddod i ben.

(12) Rhaid i gopi o hysbysiad yr ymddiriedolwyr hefyd gael ei roi i Weinidogion Cymru a'r awdurdod lleol adeg rhoi'r hysbysiad i'r corff llywodraethu.

(13) Pan fo ymddiriedolwyr yn rhoi, yr un (neu i raddau helaeth yr un) pryd, hysbysiadau sy'n honni terfynu meddiannaeth ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol ar ddau neu fwy o ddarnau o dir sy'n cael eu dal gan yr ymddiriedolwyr at ddibenion yr ysgol, yna er mwyn penderfynu a yw is-adran (10)(c) yn gymwys mewn perthynas ag unrhyw un neu rai o'r darnau hynny o dir, caniateir i ystyriaeth gael ei rhoi i effaith gyfun terfynu meddiannaeth yr ysgol ar y ddau neu'r cyfan ohonynt.

(14) Os bydd cwestiwn yn codi ynghylch a fyddai terfynu meddiannaeth ysgol ar unrhyw dir yn arwain at y canlyniad a grybwyllwyd yn is-adran (10)(c) (gan gynnwys cwestiwn ynghylch a yw is-adran (13) yn gymwys mewn unrhyw amgylchiadau penodol), mae i'w benderfynu gan Weinidogion Cymru.

Addasiadau (ddim yn newid testun)

C1 A. 80 wedi ei addasu (22.5.2014) gan Rheoliadau Ffedereiddio Ysgolion a Gynhelir (Cymru) 2014 (O.S. 2014/1132), rhlau. 1(1), **58(5)**

Gwybodaeth Cychwyn

I87 A. 80 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I88 A. 80 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(e)** (ynghyd ag ergl. 4)

81 Cyfarwyddyd sy'n ei gwneud yn ofynnol bod ysgol arbennig gymunedol yn cael ei therfynu

(1) Caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo awdurdod lleol i derfynu ysgol arbennig gymunedol a gynhelir ganddo ar ddiwrnod penodedig, os ydynt yn credu ei bod yn hwylus gwneud hynny er iechyd, diogelwch neu les disgyblion yn yr ysgol.

(2) Caiff cyfarwyddyd o dan is-adran (1) ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod lleol hysbysu personau penodedig neu ddosbarth penodedig ar bersonau.

(3) Cyn rhoi cyfarwyddyd o dan is-adran (1), rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r canlynol—

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(a) yr awdurdod lleol,

(b) unrhyw awdurdod lleol arall y byddai terfynu'r ysgol yn effeithio arno yn eu barn hwy, ac

(c) unrhyw bersonau eraill sy'n briodol ym marn Gweinidogion Cymru.

(4) Wrth roi cyfarwyddyd o dan is-adran (1), rhaid i Weinidogion Cymru roi hysbysiad ysgrifenedig am y cyfarwyddyd i gorff llywodraethu'r ysgol a'i phennaeth.

(5) Rhaid i awdurdod lleol y rhoddir cyfarwyddyd iddo o dan is-adran (1) derfynu'r ysgol o dan sylw ar y dyddiad a bennir yn y cyfarwyddyd.

(6) Nid oes dim yn adran 44 sy'n gymwys i derfynu ysgol o dan yr adran hon.

Gwybodaeth Cychwyn

I89 A. 81 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I90 A. 81 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(e)** (ynghyd ag ergl. 4)

82 Gorchmynion esemptio trosiannol at ddibenion Deddf Cydraddoldeb 2010

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i gynigion bod ysgol yn peidio â bod yn ysgol un rhyw.

(2) Mae gwneud cynigion o'r fath o dan adran 59, 68 neu 71 i'w drin fel cais gan y corff sy'n gyfrifol i Weinidogion Cymru am orchymyn esemptio trosiannol o dan Ddeddf 2010, a chaiff Gweinidogion Cymru wneud gorchymyn o'r fath yn unol â hynny.

(3) Yn yr adran hon—

mae i "y corff sy'n gyfrifol" yr un ystyr â ("*the responsible body*") yn adran 85 o Ddeddf 2010;

ystyr "Deddf 2010" ("*the 2010 Act*") yw Deddf Cydraddoldeb 2010;

mae i "gorchymyn esemptio trosiannol" yr un ystyr â ("*transitional exemption order*") ym mharagraff 3 o Atodlen 11 i Ddeddf 2010;

mae "gwneud"("*make*"), mewn perthynas â gorchymyn esemptio trosiannol, yn cynnwys amrywio neu ddirymu;

mae i "ysgol un rhyw" yr un ystyr â ("*single-sex school*") ym mharagraff 1 o Atodlen 11 i Ddeddf 2010.

Gwybodaeth Cychwyn

I91 A. 82 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I92 A. 82 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(e)** (ynghyd ag ergl. 4)

83 Dehongli Rhan 3

(1) Yn y Rhan hon—

ystyr "pwerau i wneud cynigion i sefydlu, newid neu derfynu ysgolion" ("*powers to make proposals to establish, alter or discontinue schools*") yw'r cyfan neu unrhyw rai o bwerau awdurdod lleol i wneud cynigion o dan adran 41, 42, 43 neu 44;

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

ystyr "pwerau i wneud cynigion i newid ei ysgol" ("*powers to make proposals to alter its school*"), mewn perthynas â chorff llywodraethu ysgol sefydledig neu wirfoddol, yw ei bwerau i wneud cynigion o dan adran 42(2).

(2) Mae cyfeiriad yn y Rhan hon at gategori ysgol yn golygu un o'r categorïau a nodir yn adran 20(1) o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 (ac mae cyfeiriadau at newid categori i'w darllen yn unol â hynny).

(3) Mae cyfeiriad yn y Rhan hon at derfynu ysgol a gynhelir yn gyfeiriad at yr awdurdod lleol yn peidio â'i chynnal.

Gwybodaeth Cychwyn

I93 A. 83 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I94 A. 83 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(e)** (ynghyd ag ergl. 4)

Statws
Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/04/2015.

Newidiadau i ddeddfwriaeth:
Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 02 Medi 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau.